

VARDER PÅ HARDANGERVIDDA MELLOM EIDFJORD - HOL

av Per Bremnes

BISKOPSVARDEN

Biskopsvarden er en varde som står på høydedraget rett vest for Store Skiftessjøen. Varden har et kraftig, rektangulært fundament med delvis oppbygd varde, delvis omrotet og sammenrast. Bolter i et par av steinene etter sekundær bruk som mastefeste. Bilde fra 1985 viser en helt sammenrast varde. Steinene i fundamentet er sterkt overgrodd.

Biskopsvarden, er en av flere varder på den eldgamle ferdselsveien mellom Eidfjord og Hol. Alderen på vardene er uavklart, men trolig kan de være oppsatt en eller annen gang, mellom år 1100 og år 1600.

At varder kan ha slike navn som Biskopsvarden, ser vi av biskop Jens Nilssøns visitasbøker og reiseerindringer 1574–1597.

"Der fore wi offuer i vester 1½ fiering til en anden vaare kallis Biskops vaaren. Der pleier sognepresten vdj Tind møde bispen med hester. Men der wi komme vaar huercken her Hanns vdj Tind eller nogen hester kommen derfra».

Biskopsvarden ble funnet i av 1985 Per Bremnes og Øivin Bakke under systematisk leting utfra skriftlige kilder, og med Christopher Blix Hammer sitt kart «Christiansand Stift: afdeelt udi amter» som bakgrunn. På kartet har varden navnet "Biscops Warde". På samme kart finnes også en annen varde, som har navnet "Warde". Varden fikk navnet Hammers varde i 1985 av Per Bremnes.

Stedet som varden står, markerte skysskiftet på bispeveien mellom Eidfjord og Hol. Bispeveien er veien stavangerbiskopene dro når de skulle på visitasferd fra Stavanger til Hallingdal og Valdres. Disse dalførene lå til Stavanger bispedømme i perioden 1126 til 1631. Det var vanlig at biskopen også hvilte når han kom til skysskiftet.

Den første biskopen som trolig dro bispeveien over Hardangervidda, var biskop Henrik, som skal ha vært i Hemsedal en gang mellom 1207 – 1224. Den siste biskopen som skal ha reist bispeveien over Hardangervidda, var biskop Scavenius, som var i Ål i 1615.

Med biskopenes visitasreiser over Hardangervidda ble det stilt krav til sikkerhet. Fjellovergangene som var ferdselslinjer, ble oppvardet eller oppstaket. Det ble en oppgave for klostre, biskoper eller domkapitler å skaffe herberger på fjellovergangene.

Varden er registrert som kulturminne i Riksantikvarens kulturminnedatabase
Askeladden med ID 107169-1.